

Svjedok prezivio masakr

Author: Merdijana Sadović

Muslimanski zarobljenici bili su prvo prisiljeni uci u autobus, a potom pobijeni

Svjedok koji je 1992. prezivio masakr pocinjen nad 48 muslimanskih vojnika ovog je tjedna u sudnici Haskog tribunala – na sudjenju bivsem rukovodiocu bosanskih Srba, Momcilu Krajisniku – govorio o svom stravicnom iskustvu.

Taj se dogadjaj spominje u optuznici koja je podignuta protiv Krajisnika kao bivseg predsjednika skupstine Republike Srpske (RS) i jednog od lidera nacionalisticke Srpske demokratske stranke (SDS), koji je, po opcem misljenju, u zapovjednom lancu zauzimaao poziciju broj dva, odmah iza nekadasnjeg vodje bosanskih Srba, Radovana Karadzica.

Krajisnika se tereti za sudjelovanje u planiranju i naredjivanju etnickih ciscenja nesrpskog stanovnistva koja su u ratnom razdoblju (od 1992. do 1995.) pocinjena sirom Bosne.

Svjedok Elvir Jahic je pred sudom govorio o su ga u lipnju/junu 1992., zajedno s jos 55 ljudi zarobile srpske snage nakon pada malog muslimanskog sela Ahatovici, jugozapadno od Sarajeva.

Muslimanski su zarobljenici potom bili tuceni, muceni i ponizavani u pritvorskom centru Rajlovac.

Onda su autobusom odvezeni na mjesto gdje je, kako im je receno, trebalo da se odigra razmjena zarobljenika, koja se – medjutim – nikada nije dogodila. Umjesto toga je, po Jahicevim rijecima, u autobusu uslijedio masakr koji je prezivjelo svega osmoro ljudi.

Tamnokosi covjek u kasnim tridesetim je, govoreci veoma sporo i sasvim tiho, svoje svjedocenje zapoceo opisujuci ono sto se u selu Ahatovici dogodilo 29. svibnja/maja 1992., kada su srpske jedinice iz obliznjih kasarni jugoslavenske vojske u Rajlovcu i Butilu »nenadano« pocele granatirati njegovo selo. Jahic je istakao da je napad bio nemilosrdan – seljani koji su se skrivali po podrumima izracunali su da je za pet dana na njihove kuce ispaljeno oko 6.000 projektila.

Kada je granatiranje 2. lipnja/juna prestalo, ljudi su napokon mogli napustiti sklonista. Ubrzo se pokazalo da su im kuce uglavnom srusene do temelja. Jahic je ispricao kako je zajedno s jos oko 120 oskudno naoruzanih zitelja sela pokusavao organizirati obranu na najbolji moguci nacin, ali da ipak nisu bili kadri predugo se odupirati zdruzenim napadima srpske pjesadije i artiljerije. Stoga su se oni koji nisu poginuli u borbi ubrzo predali.

Jahic je rekao i da su zarobljenici zatim bili odvedeni u kasarnu u Rajlovcu, gdje su u jednom hangaru, pod krajnje nehumanim uvjetima, proveli gotovo dva tjedna, pri cemu su neprestano tuceni i muceni.

Dana 14. lipnja/juna, 56 zarobljenika iz Ahatovica dobija naredjenje da se ukrca u autobus. Jahic tvrdi da su mislili da idu na razmjenu, te da ce zaista biti zamijenjeni za srpske zarobljenike.

»Stajao sam pokraj straznjeg prozora autobusa, odakle sam mogao vidjeti kako nas prate cetiri vozila prepuna naoruzanih ljudi«, rekao je svjedok dok su mu ruke pomalo drhtale.

U nastavku putovanja, zarobljenicima je bilo naredjeno da legnu na pod.

Svjedok je rekao i da im je, kada se autobus zaustavio, bilo »naredjeno da ostanu na podu, jer je motor u kvaru. Vozac i strazari su izašli, ali nama nije bilo dopusteno kretanje.«

»A onda je uslijedila prva razorna eksplozija, zatim druga, pa jos jedna.« Svjedok tvrdi da je autobus prvo pogodjen trima granatama ispaljenim iz rucnih bacaca, da bi potom, kroz razbijene prozore, bilo ubaceno i deset rucnih bombi. Autobus je bio i pod vatrom iz rucnog naoruzanja.

»Svuda naokolo letjeli su dijelovi tijela, srpneli, meci. Bio sam sav obliven krvlju. Po meni su padali komadici raznesenih lubanja«, rekao je Jahic.

Svjedok je ubrzo shvatio da je i sam ranjen, a kada je pucnjava konacno prestala i kada su sa poprista ubojstva nestala vozila koja su pratila autobus, otpuzao je do obliznje rijeke.

Jahic je opisao i kako je, posto mu je bol bila nepodnosljiva, pokusao izvršiti samoubistvo, i to prvo vjesanjem, a zatim i davljenjem. »Stavio sam glavu u vodu, uzeo kamen i poceo se udarati po glavi, nadajuci se da cu izgubiti svijest.«

Ostala sedmorica prezivjelih nisu pretrpjeli ozbiljnije povrede, tako da su uspjeli pobjeci u sumu, pri cemu je za njima krenuo samo Jahic.

Tuzilastvo je u sudu emitiralo video-snimku od 15. lipnja/juna – nastalu samo jedan dan nakon masakra – na kojoj se mogla vidjeti olupina autobusa i tek iskopana masovna grobnica, prepuna unakazenih tijela u civilnoj ojdeci, bez glave i udova. Ekshumacija je obavljena tek 1996., po okoncanju rata.

Tuzioci su takodjer emitirali i snimku presretnutog telefonskog razgovora koji je izmedju Momcila Krajisnika i njegovog brata Mirka vodjen 15. lipnja/juna, i u kojem optuzenik biva obavijesten da su autobus koji je prevezio muslimanske zatocenike »napali Muslimani koji su mislili da se u njemu nalaze Srbi; pobili su sve u njemu [autobusu]«.

»A je li?«, glasio je Krajisnikov odgovor.

Elvir Jahic je ovu verziju dogadjaja odbacio kao »potpuno neistinitu«, jer izmedju srpskih i muslimanskih snaga toga dana, na sirem podrucju oko mjesta gdje se odigrao masakr, nije bilo nikakvih sukoba.

Snimak bi, medjutim, mogao biti upotrebljen i protiv optuzbe, buduci da ukazuje da Krajisnik nije uvijek bio potpuno obavijesten o zlocinima koje su u ranoj fazi rata cinile srpske snage.

Drugi presretnuti telefonski razgovor cija je snimka ovog tjedna u sudu emitirana – izmedju Karadzica i osobe koja se spominje kao »Cedo« – kao da takodjer potvrđuje neznanje nalik onome o masakru koji je opisao Jahic. U tom razgovoru, koji je vodjen 30. svibnaj/maja (samo jedan dan nakon pocetka napada na Ahatovice), »Cedo« obavijestava Karadzica da su »Muslimani iz Ahatovica napali kasarnu u Rajlovcu, ali da je napad odbijen«.

Pa ipak, jedna je stvar u vezi s tim telefonskim razgovorom ostala nejasna: jesu li sugovornici bili svjesni da ih prislušuju?

Nezavisno od svega toga, ovog je tjedna Krajisnikova braniteljica Krisa Lukas (Chrissa Loukas) obavijestila sud da je i formalno podnijela zahtjev da bude povucena iz slucaja, i to kako zbog prezauzetosti, tako i zbog toga sto »obrana nije imala dovoljno vremena za pripremu«.

Drugi branilac okrivljenog, Nikolas Stjuart (Nicholas Stewart), izjavio je pak za IWPR kako se – usprkos svim teskocama s kojima se njegov tim suocava – ne namjerava povuci.

Lukasova i Stjuart su Krajisnikov slucaj preuzeli pred oko godinu dana, nakon sto je njegovom prethodnom zastupniku – srpsko-americkom advokatu Dejanu Ranku Brasicu (Deyan Ranko Brashic) – u Americi bila oduzeta advokatska dozvola zbog protuzakonitog naplacenja usluga.

Sudjenje Krajisniku bit ce nastavljeno sljedecg tjedna.

Merdijana Sadovic izvjestava za IWPR iz Haga.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/svjedok-prezivio-masakr>